"ఏవండీ"

సన్నగా వినిపించిన భార్య కంఠస్వరానికి పేపర్ లో నుంచి తలెత్తాడు సత్యమూర్తి. ఆమె మాట్లాడలేదు.

"ఏమిటి చిన్నా"

ఆమె తటపటాయిస్తూ చూసింది.

"చెప్పరా!"

"మీరు . మీరు కూడా అయ్యప్ప స్వామి దగ్గర వెళ్ళకూడదండీ...." విపరీతంగా విస్తుపోయాడు సత్యమూర్తి.

నాలుగేళ్ళుగా కాపురం చేస్తున్న తన భార్య మనస్తత్వం అతనికి బాగా తెలుసు. ఎంతో కోరికుంటే, అది తన నిగ్రహ శక్తిని మించిపోతే, ఎప్పుడో కానీ ఏదీ కోరదు తనను.

క్షణంలో తేరుకుని టాపిక్ ని తమాషా క్రించకు మార్చేస్తూ- పక పక నవ్వాడు సత్యమూర్తి.

బెదిరి పోయినట్టుగా చూసింది శివ కామేశ్వరి. ఆమె నర్వస్ సిస్టం బలహీనత నర్థం చేసుకొని అతనెంత మార్దవంగా ప్రవర్తిస్తున్నా ఆమెకు అతని దగ్గర ఇంకా భయమే.

నవ్వాపేశాడు సత్యమూర్తి.

"ఆతనెవరు శివా!" కుర్చీలో సర్దుకూర్చుంటూ అడిగాడు.

"అతను కాదండీ అయ్యప్ప స్వామి"

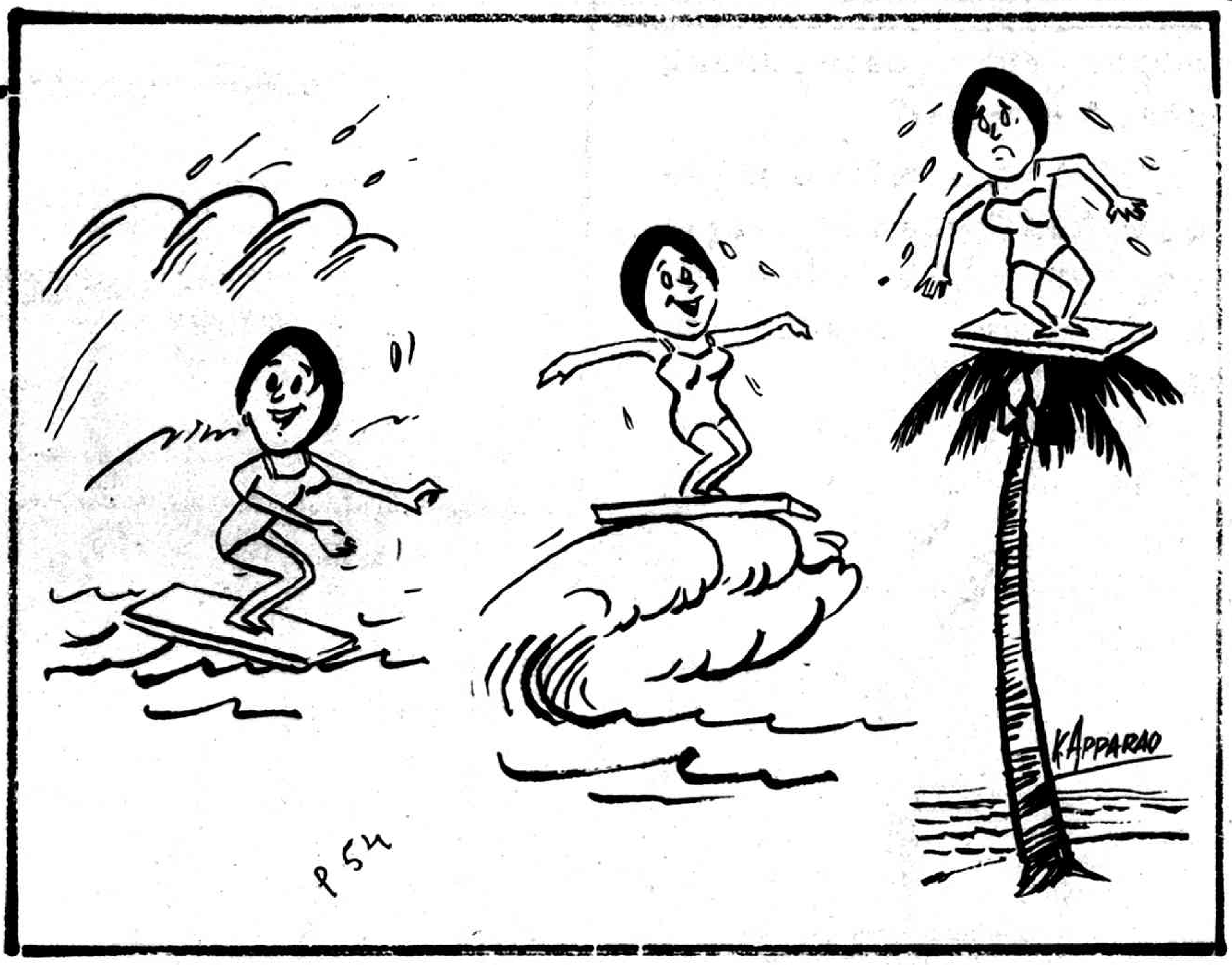

"ఓ క్రొత్త దేముడా? ఎప్పుడు వెలిసాడు?"

"కొత్తగా వెలియడంకాదండీ కేరళలో ఎప్పటి నుంచో వున్నాడు. మనకు తెలీదు కానీ-" కాస్త హుషారుగా కాస్త దిగులుగా అంది శివకామేశ్వరి.

"ఓ మళయాళ దేవుడన్నమాట- మన దేవుళ్ళు ఇంత మంది వున్నారుగా శివా. మళ్లా ఆ దేవుడెందుకూ?" పెరట్లోకి మరలాల దూర్చబోతూ అన్నాడు.

"అట్లంటారేవిటండీ? దేవుడు ఎవరి దేముడయితే ఏవిటండీ?"

"నిజమేరా కానీ- మనం ఇప్పుడు అయ్యప్ప స్వామి కొండకు పోయా మనుకో- అప్పుడు మన ఏడుకొండల స్వామికి కోపం రాదూ?"

వెనక్కు తగ్గింది శివ. ఆలోచనల్లో పడిపోయింది- వెంకటేశ్వర స్వామికి కోపం వస్తుందా?.....

అదే భర్త నడిగింది.

"ఒక్క వెంకటేశ్వరస్వామి అనే ముంది- మన దేముళ్ళు శివుడు కృష్ణుడు. కామాక్షిమ్మ, రాజరాజేశ్వరీ దేవి, సుబ్రమణ్యస్వామి, నరసింహస్వామి, పెంచల స్వామి, రంగనాయకులస్వామి- లక్ష్మిదేవి మొదలగు ముక్కోటి దేవుళ్ళూ పాపం ఎంత కష్టపెట్టు కుంటార్రా!"

దిగులు పడిపోయింది శివకామేశ్వరి- ఆమె గుండెల్లో దిగులు చప్పున ముఖంలో రిఫ్లెక్ట్ అవుతుంది.

భార్య దిగులుగా వుంటే చూడలేడు సత్యమూర్తి. అది అతని బలహీనత.

"ఆట్లాగేలేశివా, ఇద్దరం ఒకరోజెళ్దాం."

అతడు పరమ నాస్తికుడు. కానీ భార్య కొరకు ఆమె మనసు బాధ పెటడం ఇష్టం లేక అప్పుడప్పుడూ ఆమెతో గుళ్ళో కెళ్తుంటాడు.

"అయ్యో! ఆడవాళ్ళు కొండకు రాకూడదండీ" భర్త అమాయకత్వానికి జాలిపడ్తూ అంది కామేశ్వరి.

"అదేం? భక్తి ఆడవాళ్ళ జన్మహక్కయితే ఆడవాళ్ళు వెళ్ళకూడక పోవడమేంటీ?"

"మగలా పెద్ద మనిషి కాని పిల్లలు, ముసలాళ్ళు వెళ్ళొచ్చు" గొంతు తగ్గించి కాస్త ముందుకు వంగి అంటున్న భార్య వైపు ఆశ్చర్యంగా చూసాడు సత్యమూర్తి.

నిజానికి ఆ సత్యం ఇంతవరకు అతనికి తెలీదు. కొల్లలు కొల్లలుగా జనం- విద్యార్థికులు కూడా హఠాత్తుగా అయ్యప్పస్వామి భక్తిలో పడిపోయిన సంగతి తెలుసు కానీ అయితే అందులో ఇలాటి రూల్స్, రెగ్యులేషన్స్ వున్నట్టు తెలీదు.

సవతి తల్లి, కొడుకుని పులిపాలు కావాలని కోరడం పులిమీద ఎక్కి వచ్చిన అతన్ని అందరూ దేముడిగా భావించడం- ఆ కథ అతనికి తెలుసు యీ మధ్యనే శరణం అయ్యప్ప సినిమా చూసాడు.

"అదే కాదండీ ఇంకా ఎన్ని నిబంధనలనీ! క్రిందే పడుకోవాలీ, బ్రహ్మచర్యం అవలంబించాలీ. కొండ కాలి నడక నెక్కాలీ. ఇంకా...."

"ఆగు ఇంకా చాల వున్నాయిలేఅలాటి కొత్త పద్ధతులు పెట్టకపోతే పాపులారిటీ వచ్చేదెలా? ఇదీ బిజినెస్! ఎవరిదో మంచి బుర్రే!"

"ఓకె. ఓకే వాళ్ళ గురించి మన కెందుకు గానీ శివా? మరీ- నువ్వులేకుండా నా కొక్కడికే వెళ్ళాలన్పించందే పైగా

మనిద్దరం కలిసి బ్రతకూడదంటివి ఇదెక్కడి అన్యాయం?"

"పోండి మీరు మరీను ఆ మాత్రం వుండ మేంటి?" అనితన భర్త అభ్యంత రాన్ని కొట్టి పారేసింది. కానీ ఆమెకూ దిగులేసింది- అతనిని చూడకుండా తను క్షణం వుండ గలదా?

"ఓ నన్నొదిలి నీ వుండ గలవన్న మాట- వెరీ గుడ్!.... అవునూ శివా! అసలు కొండ కెళ్ళడం ఎందుకూ?"

"అక్కడ జ్యోతి వుంటుందండి-అది చూడనూ"

"జ్యోతిని చూడ్డం ఎందుకూ?"

"పాపాలు పోతాయండీ!"

"అయితే నేనెళ్ళనక్కర లేదు. నేను పాపాలు చేయలేదు "

పసిపిల్లాడిలా కాళ్ళు రెండూ ఎత్తి పేము కుర్చీలో ముడుచుకుని కూర్చుని పేపర్ లోకి తల దూర్చేసిన భర్త వంక నిరాశగా చూసిందామె.

"టిఫిన్ తీసుకరానా?"

"ఆ... అలాటివి చెప్పు చేసేద్దాం. రెండు ప్లేట్లు పట్రా ఇద్దరం తిందాం."

ఆ రోజుకి ఆ టాపిక్ మరలా ఎత్త లేదు కామేశ్వరి.

* * *

"అదో.. మీవారు! పలకరించవేం?"

ఎదురు పడి వెళ్ళిపోయిన పంకజం భర్తను వెనక్కు తిరిగి చూస్తూ కూర గాయల సంచి ఎడమ చేతిలోకి మార్చు కుంటూ ఆశ్చర్యంగాఅడిగింది కామేశ్వరి.

చిరు నవ్వు నవ్వింది పంకజం.

"మేము మాట్లాడుకోవడం లేదు."

"అదేం?" కామేశ్వరికి బొత్తిగాఅర్థం కాలేదు. పంకజం భర్త కొండకెళ్తున్నాడు. పంకజాన్ని విన్ననే పుట్టింటికి పంపాడు. పంకజం పుట్టిల్లు కామేశ్వరి ఇంటి ప్రక్కనే. వచ్చినప్పటి నుంచి చూస్తోంది. గంటకు పది సార్లయినా భర్త గురించి చెప్తుంది. భర్త దూరాన్ని తలచుకొని దిగులు పడి పోతుంది. అట్లాంటిది బజారులో ప్రాణనాధుడు ఎదురు పడితే మాట్లాడదేం? పైగామాటలు లేవంటుంది!

స్నేహితురాలి ప్రశ్నార్థకపు మొహం

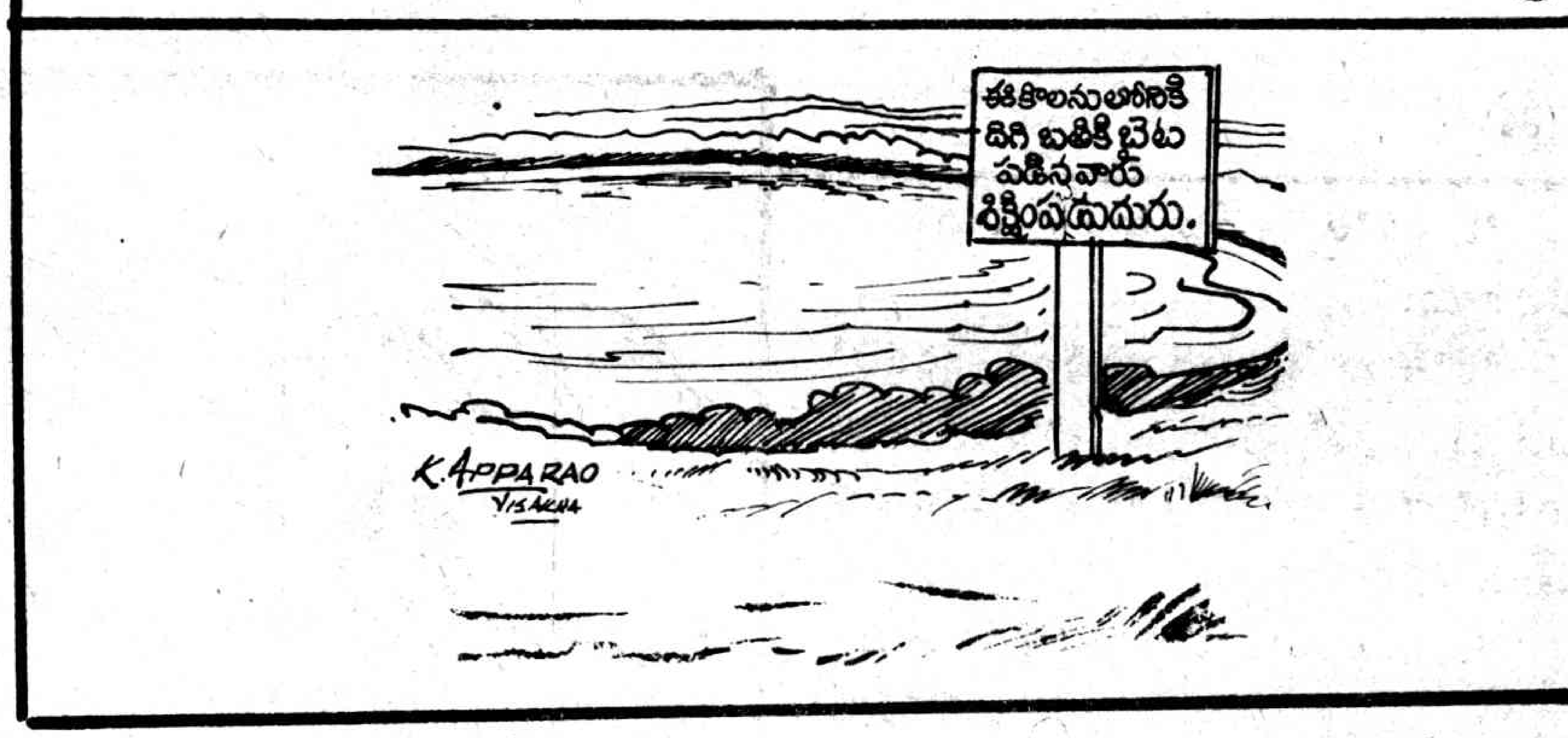

చూసి ఫక్కున నవ్వేసింది పంకజం.

"నేను బయటున్నానే"

"బయటుంటే మాట్లాడు కోకూడదా?"

"ఉహూఁ"

ఎందుకు మాట్లాడుకో కూ డ దో కామేశ్వరి అడగలేదు. పంకజం చెప్ప లేదు. మాట్లాడుకో కూడదనే సత్యాన్ని నిశ్శబ్దంగా అన్నిటి లాగే జీర్ణించేసు కుంది కామేశ్వరి.

* * *

"రేపు కమలక్క వాళింట్లో అయ్యప్ప స్వామి భజన వుందంట. వెళ్ళొస్తానండీ"

క్షణం మాట్లాడలేదు సత్యమూర్తి. భార్య కళ్ళల్లోకి. ఆ కళ్ళల్లో వున్న కోరిక కేసి చూసాడు.

"సరే వెళ్ళు త్వరగా వచ్చెయ్యి. నీ కొరకు ఎదురు చూస్తుంటాను."

ఆమె కళ్ళల్లో కోటి కాంతులు.

ఎప్పుడూ సత్యమూర్తి ఆమెను కాదనడు. అయినా ఎప్పటికప్పుదే తన కోరిక అతనికి కిష్టం వుండదేమో. అతని మనసు బాధ పడ్తుందేమో! అని భయపడ్తూనే అడుగుతుంది కామేశ్వరి.

"అన్నట్టు మర్చిపోయాను సోమయ్య మీ కొరకు మీరు ఆఫీసు నుండి రాక

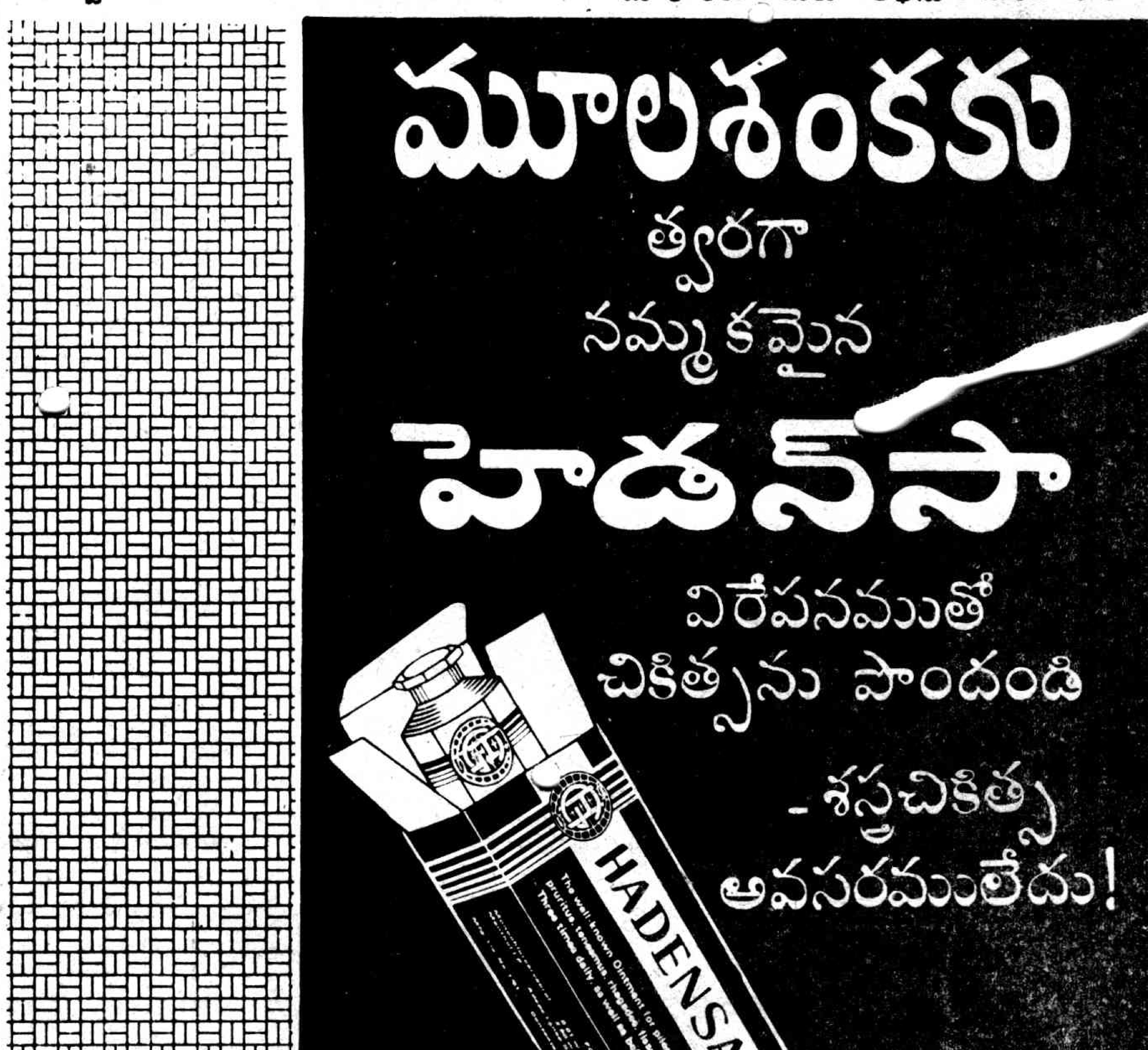

బంగోరె మీరు లేరా !!!

బంగోరె! మీరు లేరు–మా గుండెల్లో
దాచుకున్న మీ స్మృతులు తప్ప
మీరు లేరు–మీకలం .మిగిల్చిన అక్షర
సత్యాలు తప్ప.

మీరు ప్రారంభించిన మహాయజ్ఞం
పరిసమాప్తి చెయ్యడా[illegible]కి
మాకెవరున్నారు బంగో[illegible]!

పరిశోధన పలుగుతో
సత్యాలను పెళ్ళగించడానికీ
సాహిత్యాన్ని మధించి
విజ్ఞాన దీపానికి
తైలాన్ని సమకూర్చడానికీ
విధి నిషేధాల
చరిత్ర పుటలు తిరగేసి
అధికారపు విష దంష్ట్రల నడుమ
నిద్రిస్తున్న నిక్షిప్త సత్యాలు
మాకందించడానికీ– మాకెవరు
న్నారు బంగోరె !

మీ కృషి గుర్తింపబడలేదని
నిరాశతో నిష్క్రమించారా మాష్టారూ
[illegible]ోన్నత గిరిలా తరగనిగనిలా
నడిచే విజ్ఞ[illegible]నిలా సాహితీవనిలా
మేం చిత్రించుకున్న మీ రూపాన్ని
గుర్తించక
తొందరపడి జీవన పోరాటంలోంచి
నిస్పృహతో నిష్క్రమించారా
మాష్టారూ !
పలాయనవాదం దేనికీ పరిష్కారం
కాదని
గర్జించిన మీరే ఓడిపోయాననుకుని
ఏకాకిలా వెళ్ళిపోయారే !

మా అందరి స్మృతులలో నిలిచి
అభిమానాన్ని చూరగొని
మా హృదయాలను గెల్చుకున్న మీరు
ఓడిపోయానని ఎలాగనుకున్నారు
మాష్టారూ!

మీ దీక్షా, పట్టుదలా, స్ఫూర్తి
అలుపులేని పరిశీలనా, విసుగెరుగని
పరిశోధనా
మాకు ఇన్‌స్పిరేషన్ కాగా
మీరు వేసిన దారులలో నడవాలనీ
మీ చేయూతలో పరిశోధించాలనీ
కలలుగన్న మమ్మల్ని చీకటిలో వది
లేశారా మాష్టారూ!

ఆత్మలను నమ్మని నేను
మీ ఆత్మశాంతికై ప్రార్థించలేను
జన్మలను నమ్మని నేను
మా కోసం మళ్ళీ జన్మించమని
వేడుకోలేను
అందుకే మాష్టారూ.... అందుకే
తొందరపడి వెళ్ళిపోయారే అని
కన్నీరై కురుస్తున్నాను
శ్రద్ధతో అక్షరాంజలి ఘటిస్తున్నాను.
(బంగోరె వర్థంతి సందర్భంగా)

—డి. లక్ష్మి సుహాసిని

ముందు నుండి ఎదురు చూస్తున్నాడు."

"రమ్మను"

* * *

వాకిట లోపల నిల్చుని తన భర్త సోమయ్య రిక్వెస్టును కాదంటున్నది విని కామేశ్వరి మనసు బాధపడింది.

'తోచినంత ఇమ్మంటున్నాడుగా ఓ పది రూపాయిలిస్తే పోలా? ప్రొద్దున లేస్తే వాళ్ళకీ వీళ్ళకీ రూపాయో, రెండూ ఇస్తూనే వుంటాడు గదా!'

సోమయ్య వెళ్ళిపోయాక భర్తతో సంకోచిస్తూనే అంది ఆమె.

"పోనీ పది రూపాయలివ్వక పోయారండి. అయ్యప్ప కొండకెళ్తానంటున్నాడు"

తదేకంగా రెండు నిమిషాలు భార్య ముఖం వంక చూసిన సత్యమూర్తి ఏదో నిర్ణయించుకున్న వాడిలా కంఠం విప్పాడు.

"చూడు శివా! దొనేషన్ అడిగి అయ్యప్ప కొండకు పోవాల్సిన పనిలేదు. అది అంత అవసరం కాదు ఏమంటావ్?"

"దేముడి దగ్గరకు పోతానంటే...." ఆగిపోయిందామె.

"ఫరవా లేదు చెప్పు నీ మనసులో వుండేది చెప్పు. ఈ రోజు మనిద్దరం దేముడి గురించి కాస్త ఫ్రీగా మాట్లాడుకుందాం."

"దేముడి గురించి ఏం మాట్లాడుకుంటాం?" బిత్తరపోయినట్టు చూసింది.

"ఏదో ఒకటి మన మనసుకు తోచింది. మొదట కూర్చో అస్టూల్ లాక్కో.... ఇంతకీ సోమయ్యకు పదిరూపాయిలయినా ఇవ్వనందుకు నీకు బాధేసింది అవునా?"

అవునన్నట్లు చూసి కళ్ళు వాల్చుకుంది శివ.

"మొన్న పోలమ్మ వాళ్ళమ్మను రాయవేలూ[illegible]కు తీసుకెళ్ళి చూపించుకుంటానంటే వందరూపాయలిచ్చారన్నా మీరు?"

ఆమె సన్నటి స్వరాన అంటున్నా తను అలా ఓ పనిపిల్లకు వందరూపాయలు సునాయాసంగా ఇచ్చేయడం ఆమెకు నచ్చ లేదనే భావం ఆ స్వరంలో కనిపెట్టిన సత్యమూర్తి సన్నగా నవ్వుకున్నాడు.

"శివా! నేనిచ్చిన నూరు రూపాయలతో పోలమ్మ తల్లి బాగయిందో లేదో నాకు తెలియదు. కానీ తల్లిని బ్రతికుంచుకోవాలన్న తపన పోలమ్మలో కన్పించింది నాకు. తల్లిపోతే మరో తల్లిరాదు శివా! ఈ దేముడు కాకపోతే మరో దేముడు వెలుస్తాడు."

బెదిరిపోయినట్టుగా చూసింది కామేశ్వరి.

"ఛీ. ఛీ అలా అనకండి కళ్ళు పోతాయి."

ఈ సారి ఎప్పటిలా భార్య చెదిరిన కళ్ళను చూసి టాపిక్ అక్కడితో ఆపు చేయలేదు సత్యమూర్తి. తన భార్య అజ్ఞానాన్ని ఇంకా కొనసాగించదల్చుకో లేదు.

"కళ్ళు పోతాయా? ఎందుకు?"

"దేవుణ్ణంటే పోవూ?"

మిగిలేది

స్పష్టా స్పష్టతల నడుమ
హొయలు పోయే కవిత్వం
సూటిగా మోటుగా

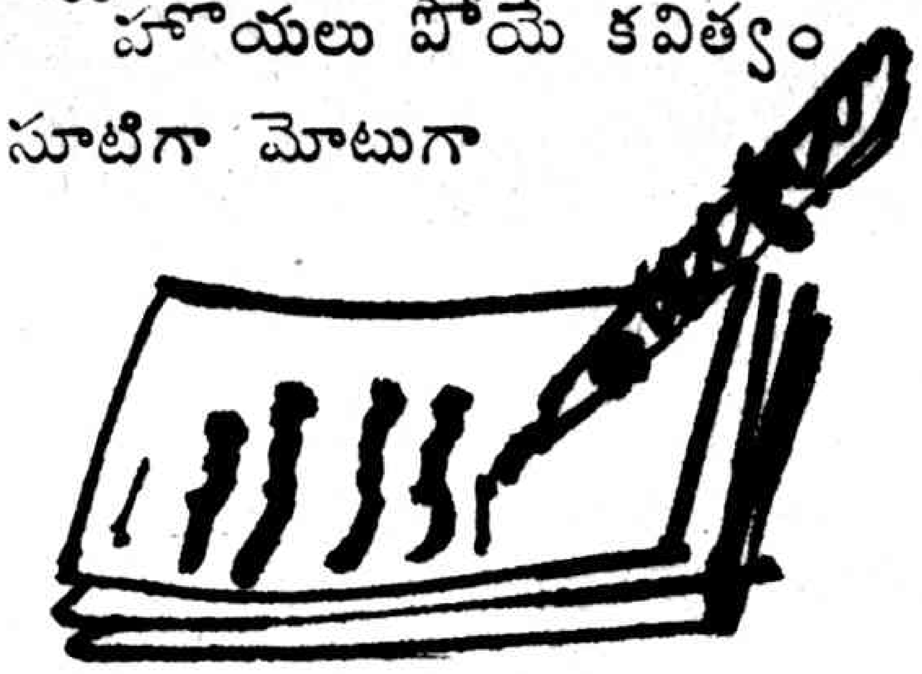

మొనదేలగానే
మిగిలేది ఘాటు
తప్పౌకునేది ఆ వేశం!

—నిఖిల్

"దేవుడంటే ఎవరు శివా?"

ఎప్పటూ వినని క్రొత్త ప్రశ్న విన్న విద్యార్థిలా మొహం పెట్టిన భార్యను చూస్తే జాలేసిందతనికి.

"పోనీ ఇది చెప్పు నీ కొడుకు రేప్రొద్దున నిన్ను కాదని వాడి భార్యతో వెళ్ళిపోయాడనుకో. నీ మనసు కష్టపెట్టాడనుకో. అప్పుడు.... అప్పుడు నువ్వు నీ కొడుకు కళ్ళు పోవాలని శపిస్తావా?"

"అదేం మాటా?"

"అంటే అలా శపించలేవు అవునా?- మరి దేముడి ఉనికే నిజమైతే, వాడిలో తల్లిలో వుండే ప్రేమ, క్షమ, కరుణ వుండాలి. అంతేగానీ తన బిడ్డ తనను కాదంటే, తన కోరికలు తీర్చకపోతే, తనకు లంచం ఇవ్వకపోతే కళ్ళుపోగొట్టే కిరాతకుడు కాకూడదు."

అతని కంఠంలో ఆవేశానికి ఆశ్చర్య పోతోంది కామేశ్వరి.

స్పృహలోకొచ్చాడు సత్యమూర్తి.

"ఆలోచించు శివా! మనల్ని పరిపాలించే వ్యక్తే దేముడయితే- అతనికొక ఆకారం వుంటే- స్పందించే మనసుంటే అతను ఎంత ఉదాత్తుడై వుండాలి? ఇన్ని కోట్లమంది జనం ఆరాధించే మూర్తి ఎంత ఉన్నతుడై వుండాలి!".

కామేశ్వరి మూగదానిలా చూస్తోంది.

"భగవంతుడు నా దృష్టిలో లేడు, కాదూ ఉన్నాడని కూడా అనుకుందాం ఎందుకున్నాడు? అతని పనేంటి? మనల్ని కాపాడ్డం. మనల్ని కాపాడినదానికి మన దగ్గర నుండి లంచం కోరుతున్నాడా? కోరితే మనకంటె గొప్పవాడెలా అవుతాడు? అలాంటప్పుడు మనం ఎందుకు అతన్ని పూజించాలి?"

అతను ఆగాడు. కామేశ్వరికి ఒక్క ముక్క కూడా అర్థం కావడం లేదు.

"అసలు శివా! ఇన్ని దేవుళ్ళెందుకు? ఆ దేవుళ్ళకు అన్ని కథలెందుకు?- అలా వాళ్ళమీద కథలల్లి వాళ్ళను బఫూన్లని చేస్తున్నాం మనం"

ఆయాసపడ్తున్నాడతను.

"యీాయనకు గాని మతిపోలేదు కదా! ఎందుకిలా మాట్లాడుతున్నారు?" అని ఆశ్చర్య పోతోంది. దిగులు పడ్తోంది. దేముళ్ళేమయినా ఆగ్రహిస్తారని భయ పడ్తోంది.

"వద్దులెండి మనం దేముడి గురించి మాట్లాడుకోవద్దు. స్నానం చేయండి లేవండి "

"అలాగే వెళ్తాను ఒక్క క్షణం కూర్చో శివా! ఒక్కటడుగుతాను చెప్పు రేప్రొద్దున మన త్రిశూల్ పెద్దవాడయి ప్రక్కింటివాళ్ళ రేడియోసెట్ అమ్మి నీకు సగం డబ్బుతో చీర తెచ్చాడనుకో నువ్వు సంతోషపడ్తావా?"

"ఛీ, ఛీ" ఒక్క క్షణం కూడా ఆలస్యం చేయకుండా అనేసింది.

"సరే, దేముడనే వాడే వుంటే నీ కంటే గొప్పవాడయ్యుంటాడా? తక్కువ వాడయ్యుంటాడా?"

"అదేం మాటండి భగవంతుడితో నాకు పోలికేవిటి?"

"ఆలోచించు శివా! దేవుడికి మనం బిడ్డలం. నీకు త్రిశూల్ బిడ్డ అవునా?

అవునన్నట్టు తలాడించి అయోమయంగా చూసింది కామేశ్వరి.

"ఓ.కె బాగా విను శివా! వింటున్నావా?" ఆమె గడ్డం పట్టుకుని తన వైపుకు తిప్పుకున్నాడతను.

"చెప్పండి."

"వెంకటేశ్వరస్వామి హుండీ దేనితో నిండుతోంది? దొంగ డబ్బుతో-"

"ఛ, ఛ అవేం మాటలండి."

"అవి వున్నమాటలే. నీ కంటే నాకే ఈ విషయంలో ఎక్కువ తెలుసు."

'సరే చెప్పండి.'

"దొంగ డబ్బు, నల్లడబ్బు."

ఆమె కళ్ళింతవి చేసుకుని చూస్తోంది.

"అంటే ఆ డబ్బు సంపాయించడానికి వెంకటేశ్వరస్వామికి లంచం ఆఫర్ చేస్తున్నారన్నమాట వాళ్ళ తెలివితేటలు సక్సెస్ అయి లాభిస్తే, మంచి కత్తిరింపులు దొరికితే- దేముడే తనకు సహాయం చేసాడని నమ్మి- తన మాట నిలుపుకోకపోతే దేముడు తమ్ము శపిస్తాడని— చెప్పిన ప్రకారం దేముడి వాటా దేముడికిస్తున్నారు."

చెప్పడం ఆపి భార్యవైపు చూసాడతను ఆమె ఏదో ఆలోచిస్తున్నట్టుగా చూస్తోంది. అతనిలో కొంత ఆశ.

"శివా! బాగా ఆలోచించు దేవుడే వుంటే అతను తన బిడ్డలు పతనమై పోతుంటే ఊర్కొంటాడా? ఏదో విధంగా సరి చేయడానికి ప్రయత్నించడా? ఓ [illegible] మరో బిడ్డను దోచుకుని తన [illegible] బంగారు తొడుగు తొడిగితే సం[illegible]స్తాడా?

అంతెందుకు రేపు మన త్రిశూల్ చంటిదాన్ని అన్యాయం చేసి నీకు వజ్రాల దండ చేయిస్తే నువ్వు సంతోషిస్తావా? వాడిని ఆశీర్వదిస్తావా?"

ఆమె ముఖంలో కొంత సీరియస్‌నెస్, కొంత తేజస్సు కొంత వివేకం మరలా ఏదో శంక, భయం.

"ఏవో లెండి అవన్నీ మనకెందుకు? మన పెద్దోళ్ళంతా పూజించలా? వాళ్ళ తోవలోనే నడిస్తేపోయె."

"అదే.... అదే.... వద్దంటాను శివా! మన పెద్ద వాళ్ళు చేసారని మనమెందుకు చేయాలి? మన ఆలోచనాశక్తిఏమయింది? దేముడిని ఎందుకు పూజించాలి?